

**III. TURIZMUS ÉS BIZTONSÁG
NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA**

TANULMÁNYKÖTET

**PANNON EGYETEM
NAGYKANIZSAI KAMPUSZ
2019**

Bűnmegelőzés a turizmus által érintett közösségekben

Dr. Zsarnóczky Martin¹ – Dr. Molnár László² – Dr. Garamvölgyi László³

¹*főiskolai docens – Kodolányi János Egyetem; MatraLab Kutatási Centrum* – ²*egyetemi docens – New Jersey City University* – ³*Rendőrségi Dandártábornok, kommunikációs igazgató –*

BM Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács

¹*Budapest 1139, Frangepán u. 50-56; Parádsasvár 3242, Kristály tér 2.* – ²*New Jersey, 2039 Kennedy Boulevard* – ³*Budapest 1078, István u. 23-25.*

e-mail cím: martin@kodolanyi.hu, lmolnar@njcu.edu, garamvolgyi@orfk.police.hu

Absztrakt

A turizmus folyamatai szorosan összekapcsolódnak a biztonság fogalmával. Magyarországon 2013 óta már stratégia foglalkozik a bűnmegelőzéssel, amelynek hatásai a turizmus területére is kiterjednek. A hazai Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia tervezési időszaka (2013-2023) egy olyan komplex stratégiai dokumentum, amely a hazai és a nemzetközi helyzet, valamint a tapasztalatok figyelembevételével foglalja össze javaslatait, ajánlásait. Az elkészült stratégia jövőbe mutató, amely a várható trendek alapján magában foglalja a jogalkotási, a szervezetfejlesztési, a képzési, a szemlélet- és a tudatformálási feladatokat, valamint a szükséges ösztörszádalmi fellépés elősegítésének lehetőségeit a bűnmegelőzés területén. Ebben a stratégiában kiemelt céllal szerepel, hogy a javuló közbiztonság mellett, csökkenjen a bűncselekmények által okozott társadalmi kár és jelentősen növekedjen az állampolgárok biztonságérzete. A turizmus folyamataiban a biztonság nem csupán a turistákra, hanem a turizmusban lévő összes résztvevőre vonatkozik. A tudatos felkészültség, a megelőzésre való előkészület nem csak a mindennapi munkában jelenthet előnyöket, de a társadalmi területek mindennapjaiban is. A turizmus számára a biztonságos környezet, egy olyan keretrendszert kell biztosítani, amely a bűnmegelőzési stratégia célkitűzéseivel megegyező.

Kulcsszavak: bűnmegelőzés, bűnmegelőzési stratégia, turizmus

1. Bevezetés és irodalmi áttekintés

A biztonság fogalma egyrészt az abban érdekelt szubjektivitásán alapul, másrészt egy komplex folyamat eredményének tekinthető. A mindennapokban megélt biztonság fogalma egy környezeti megismerési folyamaton keresztül megy végbe, amelynek során fizikai objektumok jelennek meg a térben, és ezzel párhuzamosan ugyanott különféle társadalmi interakciók zajlanak. A társadalom számára ezen interakciók terei többnyire az urbánus területeken jelennek meg. Az urbánus terek egyaránt jelenthetik a városok, a falvak vagy más települések közigazgatási területét, amelyen a közbiztonsági állapot értelmezhetővé válik. Általánosságban megállapítható, hogy a települések objektív közbiztonsági állapota, az ott élők vagy oda látogatók szubjektív biztonságérzete számos körülmény együttes hatásától függ (Mercy, 2016). A megfelelő biztonságérzet kialakítása egy komoly tervezést igénylő feladat, hiszen a turizmus során eltérő kultúrájú és hagyományokkal rendelkező személyek kerülnek interakcióba a lakosság tagjaival, a felkészült turisztikai és marketing szakemberek útmutatásai által.

A turizmus folyamataiban az egyes desztinációba érkezők és az ott életvitelszerűen tartózkodók között sokféle kimenetelű interakció történhet. A turizmusban általánosan elfogadott alaptétel a megfelelő biztonságos környezet vagy az úgynevezett elfogadható közbiztonság megléte. A különféle országok vagy desztinációk közbiztonsága és az oda látogatók közbiztonság érzete eltérő hatások alapján válnak értelmezhetővé. A pozitív közbiztonsági folyamatokat tekintve megállapítható, hogy a közbiztonsági elemként számon tartott bűnmegelőzés prioritást élvez globálisan. A nemzetközi turizmusban érdekelt és aktív országokban tapasztalható közbiztonság érzeten, az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javítását, a bűnözést

eredményező folyamatok kontrollálását és a bűnözés mennyiségi csökkentését szokták érteni egységesen. Azokban az országokban, ahol megfelelő a turisták közbiztonsági érzete ott a lakosság is többnyire elégedett a helyben tapasztalható állapotokkal.

A megfelelő közbiztonsági állapot eléréséhez szükséges tényezőt jelenti a megfelelő jogszabályi környezet és az azokban foglaltak hatékony megvalósítása a gyakorlatban. A megfelelő jogszabályok egységesen korlátozhatják a bűnelkövetési okokat és gátolhatják a bűnözés feltételeit. A Magyarországon elfogadott 115/2003. számú országgyűlési határozat szerint a „bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.”

A bűnmegelőzésnek három fő irányát szokta a szakirodalom meghatározni (Borbíró, 2014). A bűnmegelőzés első iránya a bűnelkövetést kiváltó, vagy az azt elősegítő okok csökkentésére irányuló általános prevenció, ami az Európai Unióban képviselt társadalompolitika integrált része. Ez a fajta prevenció akkor lehet hatékony, ha a társadalmi folyamatokban szerepet játszó állami, önkormányzati döntésekben érvényesülnek a megelőzési szempontok, és ha a fennálló társadalmi viszonyok a bűnözői kitettséget nem gerjesztik tovább. A második irány a bűnelkövetési lehetőségek szűkítésére vonatkozó különös megelőzés feladata. Ennek során törekedni kell a bűnelkövetésre lehetőséget nyújtó alkalmak számának redukálására, a bűncselekmények valószínűségének minimalizálására, valamint a veszélyforrásokkal és biztonsági kockázatokkal való törődésre. Ezen a szinten érdemes a társadalmi csoportokat ösztönző, mozgósító programok és technikák terjesztésére törekedni, amelynek során nő az állampolgárok önvédelmi képessége és a bűnözéssel szembeni védettsége. A bűnmegelőzés harmadik iránya a speciális prevenció, amely a társadalom önálló tagjairól, az egyénekről szól. A bűnmegelőzésnek ezen a területen a veszélyeztetett személyekkel, célcsoportokkal foglalkozik, azok védelmével, akik objektív helyzetük, személyes tulajdonságaik révén fokozottan vannak az áldozattá, sértetté válás veszélyének kitéve. Ezen a szinten a konkrét védekezés elmulasztását az esetleges közrendészeti intézkedés nem pótolhatja, így mindenképpen tudatosításra szorul az egyének biztonságra törekvésének erősítése, illetve a potenciális sértettek áldozattá válásának egyéni célból történő elkerülése. A bűnmegelőzés háromféle irányát minden érintett közösségben célszerű egyszerre és komplexen alkalmazni (Juhász, 2015). A turizmusban a bűnmegelőzési irányok legalább annyira vonatkoznak a turistákra, mint az abban érdekelt minden fél számára.

2. Anyag és módszer

A bűnmegelőzés tudatos tevékenysége nem tekint vissza olyan hosszú múltra, mint a bűnözés cselekménye vagy a büntetőjogi szabályozás. A mai bűnmegelőzés alapjait az a fajta modern ideológiai és politikai felfogás tette lehetővé, amelynek keretében egy megfelelő intézményrendszer is párosult a korábbi prevenciók eszközökkel. A rendőrség szabályozott szervezetén belül a bűnmegelőzés többnyire másodlagos vagy harmadlagos tevékenységként van jelen a rendészeti tevékenységek sorában. A közösségi szemlélet felismerte ennek a helyzetnek a fontosságát, valamint a rendőrségen belüli helyzetét, ezért egyre jobban szervezett és átgondolt programokkal kívánják felhívni az érintettek figyelmét a folyamatokra. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia jelentős lehetőségeket biztosít abban a tekintetben, hogy az érintettek szakmai programokon keresztül minél többet tehessenek a prevenció és az esetleges kitettség ellen. Magyarországon erőteljes a turizmus iparának növekedése, ezért a turizmusból élő települések számára a biztonság kérdése prioritássá vált. A biztonság e tekintetben érinti, mind a helyi, mind az oda látogató turisták különféle csoportjait. A nagyvárosokban élők és az oda látogató nemzetközi turisták túlnyomó többsége rendelkezik már egy olyan prevenciók tapasztalattal, amelyet az utazásai során a különféle kulturális hatások által megszerzett. Ettől eltérő tapasztalatokkal rendelkeznek a hazai, döntően a belföldi turizmusban érintett települések. A kutatásban feldolgozásra kerültek a témát érintő legfrissebb szakirodalmi források és 20 darab interjú készült a bűnmegelőzésben érdekelt szakemberekkel és a közösségeket képviselő személyekkel. Az interjúk elkészítéséhez a turizmusban jelentősen érdekelt hazai desztinációk közül a Mátra-vidéke került kiválasztásra, egyrészt a Budapeستől való közelsége, másrészt a többnyire hátrányos helyzetű, de ugyanakkor a belföldi

turizmusban aktív települések okán. A kutatás célja egy helyzetfelmérés, amelynek során pontos kép kapható a turizmus és a bűnmegelőzés helyi folyamatáról, valamint a 2013-as évben elkészült Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia eddigi eredményeiről.

3. Eredmények és értékelésük

A turizmus bűnmegelőzési folyamatait nem lehet, de nem is igazán célszerű elvonatkoztatni a turisztikai desztinációk ilyen irányú törekvéseitől. A bűnmegelőzés nemzetközi szakirodalma megegyezik abban, hogy a kitűzött eredmények eléréséhez egy úgynevezett „helyes” egyensúlyt kell teremteni az alábbi bűnmegelőzési módszerek (Pizam, 1999) között:

- korlátozni kell a bűnelkövetési alkalmakat felügyeleti tevékenységgel,
- megfelelő fizikai, jelző/riasztó és személyi védelem „mix” alkalmazása szükséges,
- a lakosságnak szóló bűnmegelőzési ismeretek átadása szükséges,
- hatékony és igazságos jogszolgáltatás transzparenciára kell törekedni,
- a folyamatok és eredmények monitorozása szükséges, után követéssel.

A bűnmegelőzési célokat szolgáló, az általános és speciális prevenciót elősegítő, valamint a közbiztonság megvalósítása érdekében a közreműködő szervezetek hatásköreit, együttműködését szabályozó jogszabályokat úgy kell megalkotni, hogy az érdekelt felek tevékenységi körei és annak határai mindenki számára érthető legyen. Napjainkban, a bűnmegelőzési modellek három szintre oszthatóak, amelynek alapját az egyes cselekvési szintek képezik. Az első bűnmegelőzési szint az elkövetői szint, amelyen azt kell érteni, ahol már a korai stádiumban való beavatkozás is megtörténhet. Döntően az első szinten a lakosság biztonságérzetével kapcsolatos vélt vagy valós tevékenységek összességét kell érteni, ami minél korábbi beavatkozási cselekménnyel párosulhat. A második bűnmegelőzési szint a sértetti szint, ahol a prevenció már konkretizáltabb formában jelenik meg. A megelőzési tevékenység ezen a szinten olyan célcsoportra vonatkozhat, ahol a deviancia, a hajlam, a veszélyeztetettség, valamint a kitettség megjelenhet. A kitett csoportok érintettsége okán figyelemmel kell kísérni a cselekmények földrajzi elhelyezkedését, ami konkrétan a veszélyzónák, illetve bűncselekményre alkalmas rövidebb vagy hosszabb tartózkodásra alkalmas helyszínek lehetnek. A harmadik bűnmegelőzési szint a bűnt ténylegesen elkövetőkre és az ennek következtében a sértetté vált személyekre vonatkozik. Ezen a szinten a területek „térfigyelésén” túlmenően, az érintett helyszínek bűnelkövetési cselekményeinek a megakadályozására, az ismétlések felszámolására és az áldozattá válás elkerülésére kell törekedni. A bűnmegelőzési modellek összefoglalását az 1. ábra tartalmazza.

BŰNMEGELŐZÉSI MODELLEK	Elkövetővé válás megelőzése	Áldozattá válás megelőzése	Bűnalkalmak csökkentése
Elsődleges	társadalmi integráció növelése, a devianciák reprodukciójának fékezése		szabályozási jellegű eszközök, egyedi intézkedések
Másodlagos	enyhébb, devianciákra, veszélyhelyzetekre történő reagálás	potenciális áldozatok kijelölése, védelme	veszélyeztetett zónákban hozott intézkedések
Harmadlagos	bűnismétlés megelőzése, büntetőjogi eszközök alkalmazása	másodlagos viktimizáció megelőzése, áldozatok védelme, kárenyhítés	rendkívüli körülmények kezelése, továbbterjedésének megakadályozása

1. ábra: Bűnmegelőzési modellek összefoglaló ábrája.

Forrás: (Rosta, 2006)

A bűnmegelőzési folyamatokat nem lehetséges tágan vagy szűken értelmezni. Általánosan elfogadott a lakosság körében, hogy a bűnmegelőzés sokrétű folyamatait állami szerepvállalásként kell elkezdni és a kezdeti lépéseket megvalósítani. A nemzetközi kutatások egyöntetűen megállapítják, hogy az állam teljesítőképessége e tekintetben korlátos (Fabio et al., 2015). Az egyes kormányzatok képesek ugyan központi stratégiák kidolgozására, viszont a regionális és a helyi szintek önálló szerepvállalása legalább annyira szükségesek lehetnek a helyi viszonyok pontos feltérképezéséhez. A helyi viszonyokat ebben a tekintetben, viszont a helyi önkormányzatok és a helyi közösségek vezetői tudják képviselni, akik naponta találkoznak a felmerülő és a megoldandó problémákkal. A felmerülő problémák okán, amennyiben a bűnmegelőzés megoldásaira igény mutatkozik helyben, úgy a helyi közösségek tagjai tudnak formálni aktív közreműködésükkel egy olyan kommunális szintet, amelyek a meglévő problémákból fakadóan képesek kezelni a szociális, gazdasági vagy egyéb kiváltó okokat.

Jelen kutatásban olyan vidéki települések bűnmegelőzési gyakorlata került a középpontba, amely ugyan a közbiztonságot érintő bűnelkövetések számában alacsony, viszont az állandó lakossághoz képest jelentős az odalátogató turisták aránya. A Mátra-vidéke bővelkedik kisebb és nagyobb településekkel, a turizmus 4 évszakos, így egész évben látogatják e turisztikai területeket döntően a belföldi turisták. A kutatás vizsgálata során fókuszba kerültek a következő főbb gondolatok: az állami szerepvállalás, a körzeti megbízott vagy elérhető közelségben lévő rendőrség szerepe, a településen folytatott bűnmegelőzési programok, valamint a helyi közösségek szerepvállalása a bűnmegelőzésben. Összesen 20 interjú készült, amelyben polgármesterek, jegyzők, hatósági személyek és a különféle településen lévő bűnmegelőzési formációk vezetői mondták el észrevételeiket, gyakorlati megoldásaikat. Az interjúk mellett figyelembe lett véve a közbiztonságot érintő bűnelkövetések általános statisztikáinak a súlya, ezen belül is az alábbi csoportok:

- közlekedésbiztonság,
- regisztrált bűncselekmények számának alakulása,
- közterületen elkövetett bűncselekmények,
- emberölés,
- rablás,
- garázdaság,
- lakás és nyaralóbetörés,
- lopás,
- testi sértés,
- rongálás,
- kábítószerrel kapcsolatos bűnelkövetés.

A kapott eredmények alapján általánosan megállapítható, hogy a településen élőknek és a bűnmegelőzésben érintetteknek tudomása van a 2013-ban elfogadott Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról, annak négy kiemelt területéről, amely a gyermek- és ifjúságvédelem, az időskorúak védelme, a településbiztonság, valamint a reintegráció. Mind a települési, mind a turizmus folyamatok kapcsán kiemelt figyelem irányul az érintettek részéről az aktuális kriminális folyamatok változására és a célcsoportokat fenyegető rizikófaktorok felismerésére. Az turizmusban érdekelt települések vezetői elmondták, hogy kiemelt figyelmet fordítanak az elesett, hátrányos helyzetű és a fogyatékos emberekkel kapcsolatos teendőkre. Sőt, Parádsasvár településen külön olyan turisztikai program is létesült már, amelynek keretében fogyatékossgal élők csoportjának szerveztek önvédelmi tréningeket. A fogyatékossgal élők kriminális kitettsége nagy, ezért nagyon közkedvelt volt ez a turisztikai program, amelynek keretében került sor alapvető önvédelmi fogások oktatására (Heol, 2018).

Az interjúk során egyértelműen nyilatkoztak az interjúalanyok, hogy a rendőrségi képviselők, a katasztrófavédelem, a polgári védelem, a polgárőrség és a közterület védelmi munkacsoportok folyamatosan tartják egymással a kapcsolatot a közrend, a közbiztonság és a bűnmegelőzés területét érintő ügyekben. Ezen túlmenően, a kiemelt turisztikai szezonokban a polgárőrsegek tagjai besegítenek a turisták tájékozódó és a biztonsággal kapcsolatos információk átadásába.

A lakossági fórumokon közös cél a közösség figyelmét ráirányítani a bűnmegelőzés fontosságára és az ezzel kapcsolatos pozitív érzelmi kötődést kialakítani. Általános tendenciává vált a közösségi szolidaritás növekedése, amelynek hatására egy esetleges bűncselekmény bekövetkeztekor a környezet cselekvő és tetterre kész aktivitást mutat. Jelen pillanatban, a lakosság részéről a legnagyobb érdeklődés az idős korosztály védelmét elősegítő programok iránt mutatkoznak. Az időskorú lakosság az életkori, a fizikai, a mentális sajátosságaiból és a társadalomban betöltött szerepüknél fogva az átlag polgároknál sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak. Mindazonáltal az élet tapasztalataik és a gyermeknek és a fiataloknak való példamutatásukkal összefüggésben az aktivitásuk komoly tőkét rejt magában a közösségek életében. Az idősek védelme, segítése a bűnmegelőzési folyamatokba történő bevonása mindenképpen kölcsönös előnyöket rejthet magában a településeken. Az idős emberek felé irányuló áldozatvédelmi felvilágosító tevékenység keretében az országos programok tapasztalatait felhasználva erősítik az idősek védelmére alkalmas módszertani ajánlások, szóróanyagok, figyelemfelhívások széleskörű és akár a személyre szabott elterjesztése, közvetítése.

Az idősek védelmén és a prevenció felkészülés mellett nagy hangsúlyt kap, a mátrai településeken, a fiatakorúakra leselkedő veszélyek bemutatása. Az interjúkban fontos elemként szerepelt, annak a fontossága, hogy a fiatalok minél korábban értesülhessenek az őket később fenyegető veszélyekről, és ezek elhárításához szükséges helyben rendelkezésre álló bűnmegelőzési lehetőségekről. A nagyobb települések oktatási intézményeiben az országosan elérhető prevenció stratégiákon keresztül lehetőség van a bűncselekmények megelőzésére még azelőtt, hogy a fiatalok ténylegesen a bűnözés útjára lépjenek. Sajnálatos módon szinte teljes egyetértés mutatkozott az interjúkat tekintve abban az állításban, miszerint a fiatalokat túlnyomóan gazdasági jellegű bűncselekmények érintik. Éppen ezért gondolják úgy a kutatásban résztvevők, hogy a bűnmegelőzés az egész társadalom közügye, nem hárítható kizárólagosan csak a hatóságokra. A bűnmegelőzési módszerek akkor működhetnek jól, ha a lakosság ebben kellőképpen motivált és szociálisan is érzékeny a témával kapcsolatosan. A bűnmegelőzési szakemberek szerint az öntudatosságra és az öntevékenységre, amellyel az áldozattá válás megelőzhető, valamint az egymásra való közösségi odafigyeléssel a bűnalkalmak lehetőségei jórészt csökkenthetők lennének.

2. ábra: Közösségi bűnmegelőzés optimális folyamatrendszere
Forrás: Saját kutatás. Szerkesztés: Zsarnóczy Martin

A 2. ábrán a szakirodalmi ajánlások és az interjúk eredményei alapján elkészítésre került egy lehetséges közösségi bűnmegelőzési folyamatrendszer ábrája. Az ábrán 5 olyan befolyásoló tényező került megjelenítésre, amelyek optimális hatásait együttesen a bűnmegelőzés hatékonyan működhet a helyi közösségek életében. Az eredményes bűnmegelőzési működést garantálni tudják együttesen a megfelelő kormányzati intézkedések és szabályozók, a rendvédelmi szervek hatékonysága, a lokális együttműködési hajlandóság a helyi közösségekben, a civil szervezeti probléma felismerés és összefogás, valamint az egyéni probléma felismeréssel járó tettekre készség.

4. Következtetések, javaslatok

A turizmus folyamataiban jelentősen felértékelődik a bűnmegelőzés gyakorlata, mert a több évszázados büntetőjogi eszközök már részben hatástalanok a gyorsan végbemenő kriminális robbanásszerű eseményekkel szemben. Következésképpen, minden olyan módszer, technika és technológia, amely az erőszakos bűncselekmények visszaszorítására szolgál, az mind társadalmi, mind állami szinten pártolást indukál. A bűnmegelőzés nemzetközi stratégiája szintén a társadalmi bűnmegelőzést preferálja, az állam ezáltal köteleességet ró a társadalmi szinten szerveződő, bűnmegelőzésben aktívan tevékenykedő helyi szervezetek megsegítésével és támogatásával kapcsolatban. A jogalkotó célja ezáltal, hogy egy összehangoltan, jól működő önkéntes és öntevékeny társadalmi csoportosulásokból álló hálózat alakulhasson ki. Ebben a folyamatban hatékonysági szempontból a helyi, kistérségi, lokális szintnek van kiemelkedő jelentősége. Az egyes településekre szabottan létrehozható önálló stratégia is, amelynek tervezése, adaptációja, monitoring, visszacsatolás és újabb döntések meghozatala a teljes folyamat igénye. Nagyon fontos ezzel kapcsolatosan kiemelni, hogy a bűnmegelőzési stratégia révén a jogszabályi környezet kialakítása is párhuzamosan elkezdődött. A profilaxis alapú társadalmakban egyszerre három szinten kell érvényesülnie a prevenciónak; egyén – közösség – ökoszisztéma. Sajnos a bűnmegelőzés nem köztudás alapú információ, ezért jobbra azt a készség szinten elsajátított prevenció tudás alapján lehet eredményesen alkalmazni. Ebben az esetben viszont jó esély van arra, hogy valaki nem lesz áldozat, de ami még legalább ilyen fontos, hogy elkövető sem. A 21. századi bűnmegelőzés kockázat alapú társadalmak tagjainak, meg kell tanulniuk globálisan gondolkodni és lokálisan cselekedni, mind a turizmus, mind a mindennapok területén.

5. Felhasznált irodalom

- Borbíró, A. (2014): A bűnözéskontroll piaca. In: Tanulmányok Gönczöl Katalin Tiszteletére (szerk): Borbíró Andrea-Inzelt Éva-Kerecsi Klára-Lévay Miklós-Podoletz Léna: A büntető hatalom korlátainak megtartása; a büntetés mint végső eszköz, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
- Fabio, A.; Geller, R.; Bazaco, M.; Bear, T. M.; Founds, A. L.; Duell, J.; Sharma, R. (2015): A Survey of Residents' Perceptions of the Effect of Large-Scale Economic Developments on Perceived Safety, Violence, and Economic Benefits Journal of Environmental and Public Health, Doi 10.1155/2015/903264
- Heol (2018): Egyedülálló kezdeményezés: akadálymentes turizmust kínálnak a sérülteknek. Letöltve: 2019.01.15. <https://www.heol.hu/vezeto-hirek/akadalymentes-turizmus-1207828/>
- Juhász, L. (2015): A bűnmegelőzés néhány lényegi kérdése a büntető-igazságszolgáltatás tükrében. Diskurzus 5. évf. 2. sz.
- Mercy, J. A. (2016): Global violence prevention: the time is now. Comment on Global Status Report on Violence Prevention 2014, 50 (5): 660–662
- Országgyűlés (2013): A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉS NEMZETI STRATÉGIÁJA Melléklet a 115/2003. (X. 28.) OGY. határozathoz
- Pizam, A. (1999) A Comprehensive Approach to Classifying Acts of Crime and Violence at Tourism Destinations, 38 (1): 5-12. p.
- Rosta, A. (2006): A bűnmegelőzés elmélete. Pázmány Társadalomtudomány 3., LOISIR, Budapest-Piliscsaba, 76-78. p.